

УРОКИ 25-26

УРОК: 25

ДАТА: 22.03.23

ГРУПА: 35

Тема: Пунктуаційна помилка. Тире між підметом і присудком у простому реченні.

Мета: поглибити знання студентів про вживання тире між підметом і присудком; формувати вміння формулювати визначення, будувати гіпотези; розвивати вміння правильно ставити розділові знаки, обґрунтовувати їх уживання за допомогою вивчених правил; удосконалювати вміння володіти різними видами мовленнєвої діяльності; тлумачити поняття; учити враховувати вплив слова на психічне життя людини; виробляти у студентів уміння об'єктивно оцінювати свою роботу; розвивати увагу, уяву, логічне мислення; удосконалювати культуру мовлення; виховувати культуру мовлення.

Обладнання: підручник, таблиця, тестові завдання, текст для редагування.

Тип заняття: застосування набутих знань, умінь і навичок.

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети заняття

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок студентів

Запишіть речення. З'ясуйте, якими однорідними членами воно ускладнене.

Джордано Бруно, видатний філософ та поет епохи Відродження, походив з незаможної італійської родини. У дитинстві його віддали в монастир, але хлопець утік і подорожував Європою, пізніше видавав книги та проповідував. У його вченні цікаво поєднані наука і магія, обґрунтування нескінченності всесвіту й віра в переселення душ. Один венеційський аристократ написав донос до інквізиції, бо не хотів платити філософу за поради й консультації. Постраждав Джордано не через свою філософію, а через принципове протистояння здирництву монастирів (За матеріалами Інтернету).

IV. Виклад основного матеріалу. Лекція викладача.

Тире ставиться:

1. Пропущено **це**

це

Київ – столиця України.

2. Між двома інфінітивами

Жити – Вітчизні **служити**.

3. Між двома іменниками

Кавун – ягода.

4. Будь-яка частина мови + **це, то, ось, значить**

Лиш **боротись** – **значить жить**.

Тире не ставиться:

1. Коли наявна частка **не**

Мова **не** **полова**.

2. Займенник + будь-яка частина мови

Я **художник**.

3. Дієприкметник, займенник (у значенні присудка) + будь-яка частина мови

Цей **будинок** **мій**.

4. Будь-яка частина мови + **мов, наче, ніби, як, немов**

На гіллі рясному **цвіт** **немов** **сніжинки**.

V. Опрацювання навчального матеріалу

Тире між підметом і присудком	
Приклад	Правило
1. Малі дітки — ясні зірки: світять і радують у темну ніч (Нар. творчість).	
2. Жити – Вітчизні служити (Нар. творчість).	
3. Пам’ятаймо: що держава — це ми (О. Глушко).	
4. Два на два – чотири.	
5. Завдання молоді – вчитися.	

- Дослідження

Прочитайте речення. Знайдіть підмет і присудок. Дослідіть, чому між ними тире не ставиться.

Ти друг, ти вірність (М. Рильський).

Діти як квіти: полий, то роститимуть (Нар. творчість).

Серце не камінь.

Почуття великі і глибокі.

- **Читайте – міркуйте – робіть висновки**

Прочитайте речення. Поміркуйте, чому за однакових умов вираження головних членів речення розділові знаки поставлено по-різному? Думку обґрунтуйте.

1. *Життя, безумовно, добрий учитель, але дуже дорого бере за свої уроки (Народна творчість).*

2. *Життя, мабуть, – це завжди Колізей (Л.Костенко).*

Поясніть, як ви розумієте зміст речень.

- «Павутинка»

З'єднайте частини речень лівої і правої колонок. Запишіть, прислів'я, вставивши, де потрібно, тире між підметом і присудком.

<i>Добре слово людині...</i>	<i>... довга дорога.</i>
<i>Між «говорити» і «робити» ...</i>	<i>... варте завдатку.</i>
<i>Слово ...</i>	<i>... що дощ у погоду.</i>
<i>Найкраще ...</i>	<i>... ключ від серця.</i>
<i>Приємне слово ...</i>	<i>... просто сказане слово.</i>

- *Вибірково-розподільний диктант*

Запишіть окремо речення, розподіливши на дві групи: ті, у яких між підметом і присудком поставили тире, і ті, у яких тире не ставиться. Поясніть орфограми.

1. Сміятися над розумним це привілей дурнів (Жан Лабрюйєр). 2. Лиш боротись значить жити (І. Франко). 3. Дружити значить бути старанним учнем у школі вимогливості (В. Сухомлинський). 4. На гіллі рясному цвіт немов сніжинки (В. Сосюра). 5. Я син свого часу і весь належу сучасникам своїм (О. Довженко). 6. Краса душі, краса любові найвища на землі краса (В.Сосюра). 7. Вірити в казку щасливому бути (М. Дмитренко). 8. Творчість завжди мрійна і тривожна (В. Симоненко). 9. Бути людиною дертись по вертикальній стіні (В. Стус). 10. Мрійники це стратегічний ресурс будь-якої країни (С. Дацюк).

- *Навчальний диктант*

Гумор – це еліксир молодості. Кажуть, що почуття гумору визначає здоров'я нації — і фізичне, і душевне. Це так. Але разом із тим сміх – чудовий засіб комунікації. Люди сміються всі: сміються дід і дитина, козак і гречкосій, космонавт і садівник, батько і мати, дівчина і хлопець, німець і японець, бог і чорт, віруючий та атеїст — усі представники людської породи. Усмішка здорової людини – найкращий вияв інтелекту космосу. Хороший сміх сам по собі, посмішка над кимось, коли сміються не першими, а останніми. Але найкращий сміх – це самоіронія, коли людина ніби дивиться на себе збоку й насміхається над своїми власними недоліками або оптимістично аналізує недоліки середовища й обставин, що визначають її долю (За М. Никончуком).

- *Редагування тексту*

Відредагуйте поданий текст, усунувши лексичні й граматичні недоліки. Вставте пропущені літери, розділові знаки, опустіть ризик.

Доброта це якість яка повинна бути знайома кожній людині єю повинен володіти любий житель нашої планети. Добра людина завжди готова прийти на допомогу всім нужде...им і ві...атиоста...ій шматок хліба не/запропонувавши ні/чого взамін.

Доброта пови...а бути бе...корисливою. Якщо людина робить добро заради отрима...я чогось в/замін то таку людину не/можна назвати по/справжньому доброю. Доброта це те без чого ми не/можемо існувати і з таким твердже...ям важко не/погодитися.

Люди у всі часи вважали добро одним з най/важливіших людських якостей. Перемогу добра ми спостерігаємо в народних казках оповіда...ях та інших літературних творах різних жанрів. Людям подобається коли в книгах вони спостерігають перемогу добра над злом тому автори різних творів найчастіше закінчують свої твори саме перемогою (За матеріалами Інтернету).

VI. Рефлексія

• Тестові завдання

1. Тире між підметом і присудком обов'язково слід поставити в реченні (розділові знаки пропущено)

А Усе геніальне просте.

Б Собор як свіча.

В Мова не полова

Г Мова одяг думок.

Д Ти втілення добра.

2. Тире між підметом і присудком НЕ ОБОВ'ЯЗКОВО ставити в реченні (розділові знаки пропущено)

А «Віють вітри...» за жанром пісня.

Б Життя прожити не поле перейти.

В Сміле слово то наші гармати.

Г Шість і чотири десять.

Д Поле як море.

3. Між підметом і присудком правильно поставлено тире в реченні

А Книги – морська глибина.

Б Сини – як зима і літо.

В Кохання – не іграшка.

Г Усі дерева - пам'ять роду.

Д Квітки конвалії – найніжніші.

4. Тире між підметом і присудком ставиться в усіх випадках, **крім**

А Читати нові світи відкривати.

Б Кров людська не водиця.

В Сміле слово то наші гармати.

Г Мова одяг думок.

В Літні канікули улюблена пора.

5. Помилку у вживанні тире між підметом і присудком допущено в реченні

А Шість і чотири – десять.

Б «Віють вітри...» за жанром пісня.

В Лиш боротись – значить жить!

Г Самотність – це ж обірвана струна.

Д Черешні в нашому саду розкішні.

VII. Домашнє завдання

Тире між групами підмета і присудка		
Підмет	Іменна частина присудка	Приклади
Іменник Н.В.	Іменник Н.В.	<i>Січень – року початок, зими середина.</i>
Кількісний числівник Н.В.	Кількісний числівник Н.В.	<i>Площа куба – шість квадратних метрів. Двічі по два – чотири.</i>
Іменник Н.В.	Інфінітив	<i>Життя – горіти, а не тліть.</i>
Інфінітив	Іменник Н.В.	<i>Працювати чесно – мій девіз.</i>
Інфінітив	Інфінітив	<i>Вірити в казку – щасливому бути. З книгою жити – з добром дружити.</i>
<p>На підмет – займенник падає логічний наголос, дієслівна зв'язка нульова, перед присудком є пауза.</p> <p><i>Ти – кат людський, а я – народ.</i></p>		
<p>Перед присудком-іменником, або інфінітивом є частки це, то, ось, значить.</p> <p><i>Поезія – це завжди неповторність.</i></p> <p><i>Руки твої роблять – ось твоє щастя.</i></p>		

**Шановні здобувачі освіти, прошу Вас додати до мого акаунту marypopazova@gmail.com на платформу <https://classroom.google.com>
Код курсу: **gs4wdyg**
УВАГА!!!**

ФОТО КОНСПЕКТІВ ЗАВАНТАЖУВАТИ У CLASSROOM

УРОК: 26

ДАТА: 22.03.23

ГРУПА: 35

Тема: Звертання.

Мета: повторити основні відомості про звертання, розділові знаки під час їх виділення; розвивати вміння правильно й комунікативно доцільно висловлювати власні думки за допомогою звертань; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати у студентів повагу до літературної мови й культурних надбань рідного народу.

Обладнання: підручник, зошити, вправи, додатковий матеріал.

Тип заняття: урок розширення й поглиблення знань та розвитку практичних умінь.

ПЕРЕБІГ ЗАНЯТТЯ

I. Організаційний момент

II. Оголошення теми й мети заняття

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок студентів

- *Бесіда*

- Що називається звертанням?
- Які особливості інтонації при звертанні?
- Як виділяються звертання в реченні та в усному мовленні?

IV. Виклад основного матеріалу. Лекція викладача.

Звертання – слово (або сполучення слів), що називає особу чи предмет, до яких спрямоване мовлення: *Зоре моя вечірняя, зійди над горою* (Т. Шевченко). Відокремлюють звертання комами або знаком оклику.

Кома	
Звертання	Приклади
непоширене (одно слово)	<i>Спасибі, предки, за духовний спадок</i> (Л. Костенко).
поширене (словосполучення, зворот, прикладка)	<i>Старі дуби, спасибі вам за осінь, за відлітання радості і птиць</i> (Л. Костенко).
з вигуками о, ой	<i>О люба Інно, ніжна Інно, любові усміх квітне раз ще й тлінно</i> (П. Тичина).
Знак оклику	

з окличною інтонацією

Мої друзі літ моїх дитячих, щирі й незлобні диваки! Ви від кривд людських, недобрих мачух, на луги втікали, на річки (М. Рильський).

Звертання, як і вставні слова, не бувають членами речення. Займенники **ти** і **ви** звертаннями не бувають, вони виконують роль підмета: **Ви** знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі? (П. Тичина).

V. Опрацювання навчального матеріалу

Вправа 1.

Прочитайте речення й виконайте завдання.

1. А може, іще Господь зласкавиться над нами, і нас із ним помилують. 2. Орфей, до речі, також був фракієць. Можливо, дак, але, можливо, й гет (Л. Костенко). 3. Очевидно, дуже мало людей керуються розумом – керманичем свого плавання (М. Довгалецький). 4. Страшно, коли така людина жде чиєїсь помилки, як ворон крові, і, зрештою, сама стає вороном (М. Стельмах). 5. Скворода, як він писав, ціле своє життя піклувався про духовний хліб (В. Шевчук). 6. Чи не вкажете мені яких творів про методи етнографічні, а власне, про способи записування народних пісень? (Леся Українка). 7. А може, усмішка фортуни – це іронія долі? (Ю. Меліхов).

А. Знайдіть вставні конструкції й визначте, до якої групи за значенням вони належать.

Б. Прокоментуйте розділові знаки.

Вправа 2.

Перепишіть речення й розставте в них розділові знаки.

1. Імовірно кожна людину яка відчуває себе людиною нестримно тягне робити іншим добро... (Е. Андіївська). 2. З роками я зрозумів що немає жодних підстав червоніти з приводу свого сільського походження що навпаки зв'язок із селом моє щастя мій золотий запас (І. Миколайчук). 3. Цікаво що в античній Греції як пише про це професор В. Щербаківський вінок відігравав ту ж саму роль захисника від усього злого як і в Україні (О. Воропай). 4. А може сад дримає в мені в моїй просвітленій душі (Ю. Сердюк). 5. У небі веселка. А може то стрічка з вінка нареченої літу дарована? (Л. Семко). 6. Життя мабуть це завжди Колізей (Л. Костенко). 7. Можливо прощення це і є правдива помста бо найглибше потрясає душу (Г. Пагутяк).

VI. Рефлексія

VII. Домашнє завдання

Впр. 7 стор. 108 Авраменка О.

Шановні здобувачі освіти, прошу Вас додатися до мого акаунту

marypopazova@gmail.com на платформу <https://classroom.google.com>

Код курсу: [gs4wdyg](#)

УВАГА!!!

ФОТО КОНСПЕКТІВ ЗАВАНТАЖУВАТИ У CLASSROOM

